

Kontor/afdeling
Center for Forsyning

Dato
06-07-2022

J nr. 2021 - 1325

/ACM/MLDL

Energistyrelsens vejledende udtalelse om, hvorvidt kold fjernvarme/termonet er et kollektivt varmforsyningsanlæg efter varmforsyningsloven

Foreningen Termonet Danmark (herefter FDT) har ved mail af 25. januar 2021 anmodet Energistyrelsen om en afklaring af, hvorvidt kold fjernvarme/termonet er et kollektivt varmforsyningsanlæg omfattet af varmforsyningsloven og dermed kræver kommunalbestyrelsens godkendelse efter projektbekendtgørelsen.

FDT henviser til en vejledende udtalelse fra Energistyrelsen fra 2016 og høringsnotat til projektbekendtgørelsen fra 2020, hvor Energistyrelsen når frem til, at kold fjernvarme/termonet henholdsvis er og ikke er omfattet af varmforsyningsloven.

FDT bemærker, at afklaringen har betydning i forhold til mulighederne for at etablere termonet som et alternativ til individuel forsyning uden for fjernvarmeområder.

Energistyrelsen vurderer, at afklaringen også vil have betydning for kommuner, idet kommuner kan varetage virksomhed, der driver anlæg med det formål at levere energi til bygningers opvarmning og forsyning med varmt vand (kollektive varmforsyningsanlæg). Kan kold fjernvarme/termonet ikke betragtes som kollektiv varmforsyning, vil kommuner således ikke efter de gældende regler kunne beskæftige sig med virksomhed vedrørende kold fjernvarme/termonet.

Energistyrelsen kan vejledende udtale sig om reglerne inden for Energistyrelsens kompetenceområde. Det bemærkes, at Energistyrelsens udtalelser således alene har vejledende karakter.

Konklusion

Det er Energistyrelsens vurdering, at kold fjernvarme/termonet, som konstruktionen foreligger oplyst for og forstået af Energistyrelsen, ikke er et kollektivt varmforsyningsanlæg i varmforsyningslovens forstand. Det betyder, at kommuner ikke kan varetage virksomhed, der driver kold fjernvarme/termonet. Det betyder også, at private aktører kan etablere kold fjernvarme/termonet uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse efter varmforsyningsloven. Om etablering af kold fjernvarme/termonet kræver godkendelse m.v. efter andre regler ligger uden for Energistyrelsens kompetence at udtale sig om.

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Niels Bohrs Vej 8
6700 Esbjerg

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

Sagsfremstilling

Hvad er kold fjernvarme/termonet?

Energistyrelsen forstår, at et termonet består af uisolerede plastrør, der transporterer brinevæske med en gennemsnitlig temperatur på 5-10°C. Der er ofte foretaget lodrette jordvarmeboringer på 100-120 meters dybde forbundet til en samlebrønd for hovedledningerne. Det er jordboringerne, der giver varme til et termonet (til brinevæsken).

Desuden er der etableret en brønd til en ekspansionsbeholder for hele brinesystemet. Hver husstand, der er forbundet til nettet, har en varmepumpe, der i nogle projekter ejes, drives og serviceres af termonet-virkomheden og i andre projekter ejes af husejeren.

Med kold fjernvarme/termonet forsøges at erstatte luftindtaget eller jordvarmeslanger i individuelle varmepumpeinstallationer med et kollektivt brinenet. Hvor man traditionelt modtager fjernvarme i isolerede rør som varmt vand, som er opvarmet på et varmekværk, så modtager flere boliger ved kold fjernvarme/termonet modsætningsvist en større mængde uopvarmet brinevæske i uisolerede rør. Der trækkes herefter energi ud af væsken med en almindelig varmepumpe, som sørger for, at der leveres tilstrækkeligt med varme til både opvarmning af huset og varmt brugsvand. Der er cirkulationspumper i hver varmepumpe, der pumper brinen til kølekredsen efter behov.

I varmepumperne er et kølemiddel med meget lavt fordampningspunkt. Når den jordvarmede væske møder kølemidlet i varmepumpen, opvarmes kølemidlet en smule. Det lave fordampningspunkt får kølemidlet til at fordampe og dermed er kølevæsken omdannet til gas. Gassen bliver trykket sammen i en kompressor. Når gassen bliver komprimeret, stiger temperaturen til omkring 100 grader. Varmen fra gassen kan så overføres til centralvarmeanlægget og dermed bliver boligen opvarmet.

Efterfølgende tages trykket af gassen, og temperaturen falder. Kølemidlet tager væskeform igen, og dermed kan processen gentages.

Retsgrundlag

Kollektive varmforsyningsanlæg er reguleret i varmforsyningslovens § 2:¹

§ 2. Ved kollektive varmforsyningsanlæg forstås virksomhed, der driver følgende anlæg med det formål at levere energi til bygningers opvarmning og forsyning med varmt vand, jf. dog stk. 2:

---

¹ Bekendtgørelse nr. 2068 af 16. november 2021 af lov om varmforsyning med senere ændringer

- 1) Anlæg til produktion og fremføring af andre brændbare gasarter end naturgas.
  - 2) Anlæg til fremføring af opvarmet vand eller damp fra kraft-varme-værker, affaldsforbrændingsanlæg, industrivirksomheder, geotermiske anlæg m.v.
  - 3) Varmeproduktionsanlæg, herunder solvarmeanlæg, affaldsforbrændingsanlæg m.v. og varmepumper til kombineret produktion af varme og køling, samt kraft-varme-anlæg med en eleffekt på 25 MW eller derunder.
  - 4) Blokvarmecentraler, herunder kraft-varme-centraler med en eleffekt på 25 MW eller derunder.
- Stk. 2. Kollektive varmforsyningsanlæg som nævnt i stk. 1 omfatter ikke anlæg til produktion af opvarmet vand, damp eller gas, der har en varmekapacitet på under 0,25 MW, eller anlæg til fremføring af opvarmet vand, damp eller gas, hvor de produktionsanlæg, der leverer til anlægget, sammenlagt har en varmekapacitet på under 0,25 MW.
- [...]

Definitionen af kollektive varmforsyningsanlæg er med enkelte udvidelser en videreførelse af § 2 i lov nr. 258 af 8. juni 1979. Af de specielle lovbemærkninger til bestemmelsen fremgår bl.a.:

Af stk. 1 fremgår det, at kollektive varmforsyningsanlæg er anlæg, hvis hovedformål er at levere energi i form af gas, opvarmet vand eller damp til bygningers opvarmning og forsyning med varmt vand.

[...]

Ved fjernvarmforsyningsanlæg forstås de i dag almindeligt forekommende fjernvarmecentraler med tilhørende ledningsnet, som leverer varme til forskellige ejendomme med forskellige ejere. [...].

Blokvarmecentraler er defineret i projektbekendtgørelsens § 2, nr. 3:²

§ 2. I denne bekendtgørelse forstås ved:

[...]

3) Blokvarmecentral: En varme- eller kraftvarmecentral, der er etableret i forbindelse med et større byggeri, hvis formål er at forsyne en lukket kreds eller et forudbestemt antal brugere med energi til bygningers opvarmning og forsyning med varmt vand.

---

² Bekendtgørelse nr. 818 af 4. maj 2021 om godkendelse af projekter for kollektive varmforsyningsanlæg

Udtalelser og høringsnotat fra Energistyrelsen

Energistyrelsen udtalte vejledende i 2016 (J.nr. 2016-6252), at kold fjernvarme er omfattet af varmforsyningsloven:

Derudover vurderes det, at konceptet kan karakteriseres som et kollektivt varmforsyningsanlæg, jf. § 2, stk. 1, 2. pkt., da det kolde fjernvarmevand anses som værende opvarmet. Dette skyldes, at der skal tilføres energi for at opretholde en konstant temperatur på 5 – 10 grader, da de individuelle varmepumper ellers vil nedkøle fjernvarmevandet.

Energistyrelsen bemærkede i høringsnotat i forbindelse med afsluttet høring over udkast til ny projektbekendtgørelse (J.nr. 2020-10897), at kold fjernvarme/termonet ikke er kollektivt varmforsyningsanlæg:

Det bemærkes, at ledningsnet til distribution af en vedvarende energikilde til individuel produktion af varme eller køling (fx såkaldte termonet) ikke er omfattet af projektbekendtgørelsen, da det ikke er et kollektivt varmforsyningsanlæg. Kollektive varmforsyningsanlæg er defineret i varmforsyningslovens § 2.

Energistyrelsens vejledende udtalelse

Sagen drejer sig om, hvorvidt kold fjernvarme/ termonet betragtes som individuel opvarmning eller kollektiv varmforsyning i varmforsyningslovens forstand, hvor sidstnævnte er omfattet af varmforsyningsloven.

Energistyrelsen har af to omgange udtalt sig om spørgsmålet med hver sit resultat. Energistyrelsen er derfor enig i, at der er behov for en afklaring af spørgsmålet.

Kollektive varmforsyningsanlæg er defineret i varmforsyningslovens § 2. Kollektive varmforsyningsanlæg kendetegnes ved, at de drives med det formål at levere energi til bygningers opvarmning og forsyning med varmt brugsvand (rumvarmeformål), jf. stk. 1. Det er derudover en betingelse, at der er installeret en varmekapacitet på mere end 0,25 MW, jf. stk. 2.

1979-varmforsyningsloven nævner i bemærkningerne, at der ved levering af energi forstås levering af gas, opvarmet vand eller damp til bygningers opvarmning og forsyning med varmt vand. Bemærkningerne nævner videre, at der forstås fjernvarmecentraler med tilhørende ledningsnet, som leverer varme til forskellige ejendomme med forskellige ejere.

Kollektive varmforsyningsanlæg i varmforsyningslovens forstand er således bestemte typer anlæg, der har en varmekapacitet over 0,25 MW, og hvis

hovedformål er at levere energi i form af andre brændbare gasarter end naturgas, opvarmet vand eller damp til bygningers opvarmning og forsyning med varmt vand. Ejerskab og rådighed over driften har ikke betydning for, om et anlæg er et kollektivt varmforsyningsanlæg.

Kollektive varmforsyningsanlæg omfatter blandt andet anlæg til produktion og fremføring af andre brændbare gasarter end naturgas og anlæg til fremføring af opvarmet vand, jf. § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Ved fremføringsanlæg forstås varmedistributions- og transmissionsnet. Varmedistributions- og transmissionsnettet er det anlæg, der fører blandt andet opvarmet vand frem til de tilsluttede forbrugere eller til et distributionsled. Varmeforsyningsloven indeholder ikke en nærmere definition på net. Som udgangspunkt må det derfor antages, at der ved net forstås et fast ledningssystem mellem produktionsanlæg og stikledning, som har til formål eller er indrettet til at fremføre (transmittere eller distribuere) opvarmet vand m.m. for at betjene en flerhed af varmeaftagere.

Energistyrelsen lægger til grund, at der er tale om et ledningsnet, der transporterer brinevæske i uisolerede rør, som er opvarmet af jorden via jordboringer. Der trækkes herefter energi ud af væsken med en brine til vand varmepumpe, der er opsat i den enkelte bolig, og som sørger for, at der via forbrugerens eget centralvarmeanlæg produceres tilstrækkeligt med varme til både opvarmning af huset og varmt brugsvand, hvorved boligen bliver opvarmet.

Det er på den baggrund Energistyrelsens vurdering, at termonet/kold fjernvarme ikke er omfattet af varmforsyningslovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2. Energistyrelsens vurdering bygger således på det forhold, at kold fjernvarme/termonet hverken fremfører andre brændbare gasarter end naturgas eller fremfører opvarmet vand eller damp til bygningers opvarmning og forsyning med varmt vand. Det forhold, at der transporteres brinevæske til den enkelte bolig til brug for en efterfølgende opvarmning internt i boligen til rumvarmeformål via den enkelte boligs varmepumpe, ændrer ikke herved. Dette gælder uanset, at der måtte være tale om et kollektivt ejerskab til varmepumperne.

Energistyrelsen lægger endvidere til grund, at der ligeledes ikke er tale om et varmeproduktionsanlæg efter § 2, stk. 1, nr. 3, eller en blokvarmecentral efter § 2, stk. 1, nr. 4, jf. projektbekendtgørelsens § 2, nr. 3.

Det skyldes, at den varmepumpe, der er opsat i den enkelte bolig, alene kan producere varme til denne bolig, som er en almindelig husstand, og derudover ikke leverer opvarmet (overskydende) vand ud på et fælles net.

Konsekvenser

At kold fjernvarme/termonet ikke er et kollektivt varmforsyningsanlæg i varmforsyningslovens forstand medfører bl.a., at projekter for kold fjernvarme/termonet ikke kræver en forudgående godkendelse af kommunerne via et projektforslag, jf. varmforsyningslovens § 4, stk. 1. Om etablering af termonet kræver anden form for myndighedsgodkendelse ligger uden for Energistyrelsens kompetenceområde at udtale sig om. Det medfører endvidere, at kold fjernvarme/termonet ikke omfattes af varmforsyningslovens prisbestemmelser, jf. § 20, herunder anmeldelsespligten til Forsyningstilsynet, jf. § 21, stk. 1 og 3.

For kommunerne medfører det, at kommuner ikke må varetage virksomhed, der driver et kold fjernvarme/termonet. Det skyldes, at en kommune med henblik på varmforsyning af kommunen alene eller sammen med andre kommuner eller private virksomheder alene kan varetage virksomhed, der er omfattet af § 2, stk. 1, dvs. virksomhed, der driver kollektive varmforsyningsanlæg. Dette fremgår af varmforsyningslovens § 2 b, hvortil der henvises. Bestemmelsen er ikke citeret under retsgrundlaget.

Varmeforsyningslovens § 2 b regulerer udtømmende kommunernes hjemmel til at varetage virksomhed inden for varmeområdet. Den ulovregulerede kommunalfuldmagt finder således ikke anvendelse inden for varmeområdet. Energistyrelsen kan dog, efter ansøgning, hvis særlige hensyn tilsiger det, dispensere fra varmforsyningslovens § 2 b og konkret tillade, at en kommune deltager i andre former for virksomhed inden for varmeområdet, som ikke er hjemlet i § 2 b. Det skal understreges, at dispensationsadgangen skal fortolkes restriktivt.

Sagen giver ikke anledning til yderligere bemærkninger fra Energistyrelsen.

